
Forbryder og Biskop

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Forbryder og Biskop

4

Forbryder og Biskop

Forbryder og Biskop

Forbryder og Biskop.

Af Sognepræst Kaj Munk.

Jyllandsposten, d.28.2.1937

Det var Dr. phil. Emil Rasmussen, der engang støbte følgende præsentable Ondskabsfuldhed: "Fremstillere af Kristus gør ham altid i deres eget Billede; hos Dr. Ditlev Nielsen f. Eks. ligner Jesus paafaldende en Underbibliotekar i fjerde Lønningeklasse". Ihukommende denne Rasmussenske Iagttagelse nærmer man sig med nogen Ængstelse det lille Skrift af Pastor Drewsen Christensen "Forbryderen og Oprøreren fra Galilæa", som Poul Branner har udsendt. Hvor megen Lighed har Kristus nu med en Frimenighedspræst, der i sin Embedsvirksomhed er blevet udsat for grove Beskyldninger, og som saa prompte indankede Sagen for Synedriet og fik eklatant Oprejsning igennem denne ærværdige og om ærværdige Statsborgeres Ære fredende Institution?

Det maa straks siges, at en saadan ligner han ikke. Men det kan ikke nægtes, at den Drewsenske Kristusskikkelse i hvert Fald i eet ligner den Ditlev Niensenske: Den mangler Format. I et - forøvrigt fortræffeligt - Førstekapitel røbes Hensigten med Bogen: Thorvaldsens Kristus i Frue Kirke skal have en Bombe. Det faar Statuen ogsaa, ja, ikke een, men mange og deriblandt en hel Del Fuldræffere. Men Thorvaldsen havde alligevel eet forud for den Storehedinge Sognepræst, netop *Formatet*; det er Hedinge, der er Store, og ikke Præsten. Den græske Gud derinde ved Altret i Københavns Hovedtempel kan paa en mærkelig Maade bære Attentatet; han ser ganske vist noget skrammet ud efter Bombardementet, men det er, ligesom Skrammerne pynter paa ham; det var maaske dem, han manglede.

Det er sandt nok, at Thorvaldsens imponerende, i sig selv hvilende, olympiske Mennekegud er mere paa Linie med Versedigteren Homers majestætiske Haandskrift end med Fiskeren Peters stakaandede Diktat til Bonden Markus. Og alligevel - Jesus var ikke Thorvaldsens Kristus, men han var ogsaa ham. Ogsaa Thorvaldsens Kristus var indesluttet i hans Almenneskelighed. Det, der gør Jesus lille i denne Bogs Fremstilling, er det samme, som tager *Formatet* fra ham i alle andre Forsøg i denne Genre, det, at han skal indpasses i et System. Til Overflod røber Titlen, hvad Systemet her gaar ud paa; det er ikke nok at kalde ham Oprører, Titlens Fynd maa ødelægges ved, at man skal have det hele med, det skal gøres saa grelt som muligt, han var baade Oprører og Forbryder.

Forfatteren har ikke altid Held til at godtgøre sin Paastand; det er, som om det skorter ham paa Lidenskab og Dybde; af og til er Jesus nærmest en Drillepind, han blinker til Disciplene og rammer Farisæerne en ordentlig en ud; "dér fik de den", staar der ordret; saadan Biograferen trækker Offeret ned paa et Plan, hvor man ikke plejer at leve og gøre sig gældenden i 2000 Aar. Men til andre Tider lykkes det godt nok Forfatteren at overtøye os om dette bundløst tragiske, at der forelaa intet Justitsmord paa Golgata, at Menneskeheden er i den Grad givet Selviskheden i Vold, at naar Guds Søn, den fuldkomne Kærlighed, stiger

ned til os og blander sig med Mængden, maa alle vore højeste Idealer vende sig imod ham og slæbe ham til Skafottet.

Men her standser saa ulykkeligvis Bogen. Nu er der netop fyret op for Rolf Krake og hans Kæmper, saa der er helvedhed i Hallen, og nu venter vi Springet. Men med et Par forbindtlige Bemærkninger om Vejret forlader Forfatteren Lokalet og lader os blive tilbage i Helvedet.

Det har sin bedske Værdi at faa at vide, at Kristus var en Oprører og Forbryder; det er ogsaa vel at faa det bevist. Og det er i det hele og store gjort godt. Havde jeg ikke vidst andet om ham, end hvad denne Bog fortæller, vilde jeg ogsaa have taget Opstilling foran Rigskanslerpalæet og været med til at raabe: ”I Koncentrationslejr med ham!”

Jeg vilde ikke have forlangt Dødsstraf, for jeg vilde have syntes, at det var han alligevel – som sagt – ikke betydningsfuld nok til. Men jeg finder altsaa, at Bogen, som fylder 128 Sider, er paa 126 Sider for lidt. Jeg gaar nemlig ud fra, at Forfatteren, der er Sognepræst, mener, at der var mere ved Kristus end en statsfarlig Gudsforhaaner. Er der brugt 126 Sider til at vise, at dette var han i hvert Fald, er 2 ikke tilstrækkeligt til at fortælle os, at saa var han desuden uendeligt meget mere, nemlig noget saa gaadefuldt som de to Slutningsord: Guds Kristus. Vi mangler i dette Skrift at føres tilbage til det Sted, hvor vi begyndte: Frue Kirke. Nu bliver Forfatteren, hvis han kommer til at læse disse Linier, hvad vi ikke haaber, meget vred; men det er for lille en Grund for Sandheden til at krybe i et Musehul. Vi kan stadigvæk ikke komme fra, at den Mand, der har skrevet denne Bog, ikke er en Dr.phil. Nielsen, men en Pastor Christensen, at Manden altsaa har hjemme i en Kirke og formentlig maa formene, at Kristus ogsaa maa kunne træffes dersteds. Hvilken Bedrift havde det ikke været, om Forfatteren havde magtet at skrive et Værk om Lenin som Erkebiskop af Canterbury, hvor den første fik alt, hvad der kunde tilkomme ham, og den sidste ligesaa!

Drewsen Christensen er, for at faa sit System til at passe, gaaet den ikke længere originale eller dristige Vej at hugge Hæle og klippe Tær i Skriften. Naar man støder paa et Skriftsted, der ikke passer i ens Kram, udnævnes det til at være uægte, senere tilføjet eller udvidet eller mildnet eller misforstaaet, hvad plausibel Forklaring man nu kan hitte paa. ”Dette kan Jesus aldrig have sagt!” udbryder han Gang paa Gang med Patos! Nu er det evig sandt og vist, at mens Muhamed gav en Bog til sin Kirke, gav Kristus sig selv. Det hedder for os Kristne, at Gud aabenbarede sig for Menneskene ikke i en Bog, men i en Person. Derfor er intet Bogstav i Ny Testamente forpligtende. Evangelierne er Referater, er Historieskrivning, ikke foretaget af Engle, men af Mennesker. Det er muligt, at der ikke er een eneste Sentens naaet til os i den nøjagtige Form, den har haft fra Jesu Mund. Saadan er der da sørget for, at vi ikke forfalder til Bogstavtrældom og ikke trodser paa Evangeliets Ord (men paa dets Aand). Men derfra og til vilkaarligt at skære bort og sætte til alt efter sit eget Hoved er der det samme Spring, det samme Svælg befæstet som mellem Abrahams Skød og den rige Mand. Det Væld af Selvmodsigelser, som Evangelierne lægger Jesus i Munden, er Livets eget sprudlende Kildevæld. Der er vi ved Kanten af Hemmeligheden om hans Magt over Menneskesind i to Aartusinder. Havde han været en ensporet Systematiker, havde hans Plads for mangfoldige Tider siden været Bibliotekets og ikke Kirkernes og Torvenes.

Selvfølgelig kan det kaldes en Ubehændighed, at han valgte sig Matthæus til Discipel og ikke Drewsen Christensen; der var saa sluppet betydelig mindre Islæt af jødisk Aand ind i Evangelierne. Alligevel er der et Ord, der atter og atter slaar Kristne som guddommelig Visdom: "Da Tidens Fylde kom, udsendte Gud sin Søn, født af en Kvinde, født under Loven."

Den Gendigtning af det nye Testamente, som gør det af med dets nuværende "kedsommelige livløse Sprog", har Forfatteren ikke evnet. Hvor han forsøger sig, bliver det tit til, at Jesus taler Eftermiddage- kaffediskussionssprog. "Sandelig siger jeg eder" gengives f. Eks. ved "bestemt" eller "ganske afgjort". Fælt! Fremstillingen er heller ingenlunde fri for den forsorne Lystighed, som Staven i første Kapitel brydes over - hos andre.

Overhovedet maa man sige, at Professor Grønbech er bedre, naar han skriver Grønbechsk, end Drewsen Christensen er, naar han gør det.

Men Bogen er ingenlunde ubetydelig. Det er af Værdi at blive grebet i Nakken og konfronteret med et Ord, vi har plapret af i vor Skoletid og siden efter saa ofte, at det lyder ganske dagligdags og selvfølgeligt: "Gud lader sin Sol opgaa over onde og gode og lader det regne over retfærdige og uretfærdige", at blive rusket op til at høre, at kun en Samfundsfjende og Gudsbespotter kan sætte Livet ind paa saadan en Tro. Desværre falder selve Opfinderen ud af Systemet Side 108, hvor han lader "Sindelaget" være det afgørende. Hvad saa med de Mennesker, der ikke fik udleveret et rart Sindelag i Fødselsdagsgave? Gaar Solen ikke op over dem? Ak ja, naturam furca pellas ex! Hvor meget Pastoren saa slaar ud med Ben og Arme, ender han dog i Præstekjolen, i Opbyggelsen.

Men det var just ogsaa dér, han skulde ende, bare med Vilje og fuldt Vidende. Og derfor rækker vi begærligt Haanden ud efter Fortsættelsen, den nye Bog, der maa komme snarest muligt, og som skal fortælle os om, hvordan det gik til, at denne Forbryder og Oprører dog vilde have en Kirke efter sig, og hvad han siger til Medlemmerne i denne Kirke, de smaa Børn, hvorfor de skal bringes til ham, de unge Piger, hvordan han har tænkt sig, de skal tage deres Kors op og følge ham, de modne Mænd, om der kræves noget særligt af dem, f. Eks. overfor Lazarus, de syge og udslidte, hvordan de skal komme til ham og faa Hvile. Drewsen Christensen har højst sandsynligt Ret i, at Thorvaldsens Kristusfigur kunde have været Biskop. Ligesom f. Eks. skal vi sige: Grundtvig var det.

Kaj Munk.